

(המשך עמוד 31)

רחמים עצמיים (הו כמה רע ומר הוא גורלנו) ותרעומת כלפי הזרים (מי קבע שרווקא אתם צריכים לחיות בגדרהערה). ושוב: לך ספר להם...

סעודות נחיתות

מי ימנה את מיספר הפאראדוקסים שבהם נתקל המבקר בארץ הגדולה הזאת. מצד אחד — אין קפה. ומן הצד השני, כן, הצד השני... בשני הימים הראשונים לשהותי כאן אכלתי יותר קאוויאר שחור מעולה (לא התחלתי ה' נמכר בגרמניה או בחיפה התחתית) ואילתית (סלמון) מעושן, ולגמתי יותר יין שמפניה רר סית מצויינת, מאשר בכל 58 השנים שקדמו לבואי לכאן.

כיום — אני כותב את הדברים במוסקוה, אבל עורך אותם בחיפה, לאחר השיבה הטי ראמאטית לארץ — נראה כי אם יימשכו הנאים הקולניאריים שלנו במוסקוה גם באשחאבאר או בימים שלאחר שובנו מבירת טורקמניה — קיים חשש רציני שאצטרך להתנזר כל ימי הנותרים עלי אדמות מי קאוויאר, אילתית ושמפניה.

באמת, איך מעשים הקומוניסטים לעשות דבר כזה לקאפיטאליסט עניו על מאכלים ומשקאות אחרים חוץ מקאוויאר, אילתית ושמפניה לא שמעתם...? בכלל מצטיירים המוסקוואים, בהתרשמות ראשונה ושנייה, כנדיבים הפליא, וזאת חרף כל ההשמצות שירבו בהם טרה כבועו וזעף, שדני ובלתי-ידידותי. נכון, זה שנסים גברתיים, שאצה להן הדרך, הודפות מרכן ביד קשה וחזקה כל מי שאיתרע מזלו והוא מהדס לפניו — גם זו עובדה שאינה בת עירעור. נראה שנדיבות ונימוס לא ירדו לי עולם כשהם כרוכים זה בזה.

ומן הצד השלישי — לכל מטבע יש, כידוע, שלושה צדדים — נסה אתה ונסה את להיות רגועים, אדיבים ומנומסים לאחר שלושחצי שעות המדידה בתור, בפארטאט מנט לקוסמטיקה, כדי לקנות הפיסטיסבון עשוי משומן חזירים... (מה יש, וגלידה אנגי לית עשויה משומן חזיר — עובדה: — זה יותר טוב בעיניך?)

כללית ניתן לומר כי האשה הרוסיה הממיר צעת (אין כמוהו דבר כזה) היא תערובת של קוואק ואלופת התאבקות יפאנית (שכחתי את שם הענף). רק בגרמניה נתקלתי בנשים בדייוניות וגברתניות כבכאן. אבל הנערות — הנערות... עם צמותיהן הבלונדיות או שערן בצבע הפישטן. אין נשים יפות יותר בעולם, מבטיח לי ידידי המשורר, תומאס, הגנלה בעת-יבועונה-אחת כי מעולם לא יצא מגבולות ברית-המועצות. וכי איך ייצא בתור משורר, שאינו נמנה עם חברי אגודת הסופרים הרישמית ואינו מועסק במקום-עבד דה קבוע, הוא מוגדר רשמית כ... חוליגאן. מה אומר לכם, חוליגאנים כאלה הלוואי עלינו! האם באמת נגזר עלינו משמים שי אלינו יגיעו רק חוליגאנים נוסח כיריוני הלי כור או קוואקים של הקרושיכורד-הוא נוסח שצ'רנסקי ורומיזו? כסופו של רבר אינני יודע אם ציונות היא

רפינו בעיסוק: קציני מישטרה מובטלים ברחוב מוסקוואי (לא העזתי להתקרב יותר לצורך הצילום...)

גזענית או לא, אבל זאת אני יודע: מזל לא היה לה לזו מעולם. אוי וי נעמט מאן א ביסעלע מול? שר בתיאטרון שלום המוסק' וואי מקבץ-נרבות יהודי בעל תיבת גנינה בהצגה שאליה הוזמנתי אחר כבוד על-ידי אלכסנדר קריוקוב, וקטור היסטוריה וסוצ' יולוג דובר עברית שאינו מבני ברית. הוא כבר זכה גם לבקר בישראל ואף הופיע — על תקן של קוריוז — בתוכנית זה הזמן של רם עברון.

באמת, מהיכן לוקחים? בספירה של פראנץ סואו ז'ילו על חייה עם פיקאסו, ספר שבו אני מעלעל כל לילה לפני השינה בהיעדר מוזן רוחני אחר (איני קורא מילה רוסית) היא קוב' עת שקיימים רק שני טיפוסי אדם: אלה ש' נותנים ואלה שלוקחים מן הנותנים. פיקאסו, לדבריה, היה שידך בהחלט לטיפוס השני. אבל מה לזה ולעניינו.

עבודה סוציאליסטית

ככל זאת אני מקפיד להקשיב בכל ערב לטלוויזיה. ואני אומר להקשיב, ולא רק לצפות. ואני מענה לצורך זה כל מי שמודמן לחדרי, ונאלץ לשמש לי מתרגם סימולטאני בעל-כוחו.

הימים, כאמור, הימים שלפני המאורע ה' גדול, המסעיר ביותר: בחירת הסובייט העליון ובחירתה של ההנהגה החדשה של המעצמה השנייה כעוצמתה בעולם. וכך תורגם לי שילשום וכונו של ריון בן שלוש שעות, שהתנהל בטלוויזיה ונגע בכל מדוויי החברה הרוסית, החל בפרוטקציוניזם ובנפוטיוזם (משואפנים לבני מישפחה ולקרר בים אחרים), בהתעוררות הרתית (שיש הרר אים בה — כמוני — פגעדע), וכלה בנגע הסמים שגם החברה הסובייטית לא נוקתה ממנו. אפילו בעיית האירס שרק עכשיו — בראשונה — הותר לרבר בה באמצעי-התיקשורת, הועלתה לדיון. איש עדיין אינו יודע את ממדיה במדינה בעלת אוכלוסיית מאות המיליונים.

בין השאר עלתה גם מצוקת-הדירור: אנשים מחכים שנים לקבלת דירה בת שני חדרים או למה שמכונה כאן: הטבה בתנאי הדירור (לא חלק את המיטבח והשורות עם בני מישפחה אחרת). כדי לקבל דירה במוסקוה חייב אדם תחילה להוכיח שעבד במשך שנע שנים בכירה הסובייטית. היכן התגורר כל אותן

שנים? זה אינו מעניינו של איש, כמוכן. מראיני המיסדר הציגו לכמה מן המריר איינים שאלה כמעט פרובוקאטיבית: מה פירוש עבודה סוציאליסטית? שנמעו התי שובות הצפויות: עבודה למען הוולת, עבודה למען העם, המולדת, לא רק למען הפיט עצמו («גואיזם», ישמרוננו מארכס-לנין). תשובה צפויה פחות: לעבוד כמו חמור ולקבל אוכל כמו תרנגולת.

כאמור, הכל שודר. לפעמים נרמה כי העיי תונים (קרוקודיל, אונויוק, ליטראטוריה נאר זמן, ונובוסי מוסקובסקאה, ואפילו פאר אבדה) מתחרים זה בזה, מי מהם יפרסם את דיברי הביקורת, הסאטירה והלעג הבוטים ביותר.

בעיתונות הסובייטית כבר חזיים מראש את מהלכיו הבאים של גורבאצ'וב. כך, אם לתת אמון בתחויות, כוונתו להציע זכות הגדרה עצמית ל'גרורות' לשעבר. על אף העובדה שרכים אלה מכונים במידה לא מעטה לחזק את עמדתה של הקואליציה ה' מערכ-גורמנית (ובעיקר את עמדתו של מנהיג מילגת לשון-המאזניים, האנס דייטריך גנ' שר) בשיחות נאס'ו על פירוק הטיילים לטווח בינוני, יש לדיבורים על הסרת חומת ברלין, למשל, מומנטום והשפעה משלהם. מוכטחני כי ה'ה או החברים הונקר וירולוסקי, שלא לדבר על עמיתים הסטאליניסטיים בצ'כוסל' לובקה, כבולגריה ובאלבניה, אינם רוויים הרבה נחת מן הנכתב בימים אלה בעיתונות של הבירה הסובייטית.

אוקטובר שני

מה אומר ומה אדבר. לפעמים אתה באמת מתרשם שלפניך מהפיכת אוקטובר שנייה: שאילו ג'וזף ריד חי כיום — היה כותב את חלק ב' של ענשרת הימים עוזיונו את העולם שלו. ולפעמים מתגנב ללב פחד: האם אין קצב התמורה מהיר מדי? האם יכול בכלל אדם אחד לחולל הפיכה כזאת, גם כאשר מרביתם של האינטליגנציה מאחוריו (מה זאת אינני? ליגנציה?)? כמה שנים יירדשו לו לעם שלא ידע דמוקרטיה בכל היסטוריה הארוכה שלו, להסתגל להליכים ולרפורסימחשבה דמוקר' טיים, מבלי לפרש אותם כהיתר לאנארכיה גמורה?

וגם מחשבה אפיקורסית: האיך הנוער ועיי מו המוני 'האינטליגנציה העוברת', כפי ש' קראו לה פעם בארצנו, תולים תיקות מופר' זות בעמקוטיה זו שנפשמ כה יוצאת אליה? ראה ישראל של ימינו. ודי לחכימא ברמיזא. אשר לעתיד — ימים יגידו. כאן שמעתי בראשונה את הסיפור על אותו שליט (קרדם) ואולי היה זה נפוליאון?), שבשעה שאחר מב' כירי וועציו השיב לשאלה שלו במילים 'ימים יגידו', עמד והדיחו ברבמקום, באומרו: 'אם ימים יגידו, בשביל מה אני צריך אותך?' ובכל זאת, אילו הייתי מאמין בקיומו של אלוהים שבשמים, הייתי נושא בליבי תפילה קטנה להצלחת מיפעלו המונומנטאלי של מיכאל סרגייביץ' (גורבאצ'וב). עכשיו, שאני רתי ואינני מאמין שיש אלוהים בשמים או בכל מקום אחר — אני סתם מחזיק לו אצבעות.

(המשך עמוד 44)

פיסקה ממיכתב שכתבתי עכשיו (הד' 28 במאי) לחבריי-המרכז: ...במרכז הקודם סוכם שנושא ההתמודדות נעלה רק לקראת הוועידה... לדעתי יהיה צורך בהנהגה חדשה! אולי נרמה לך שהשטרר בינתיים שקט, אבל אף-אחד לא התקפל.

אינני יכול לדבר בשם האחרים, אבל המ' צב הוא שעובדים כשטת. הנה, באיוז שעה במוציא-שכתב אנתנו מרברים — עובדים, מסיירים ברצינות כשטת. איך מתייחסים אלי מאו שנוצרתני נגלוי על כוונותי? קשה לומר, אבל מתייחסים בהחלט אחרת.

איך אחרת? יש כאלה שמתייחסים בחיוב ויש כאלה שפחות. באופן כללי, בוחנים אותי מאו בנכוחות-גדלות, כל צעד שלי, כל מילה שלי. אני שמח שאת מעלה את הנושא, מפני שאני נתקל בתגובות נוסח: נו, מה קרה? התי-קפלתם?

אגב, חברים אומרים לי שאני היחיד מבין השלשונים שהצהיר סופית על כוונותי לרוץ. אומרים לי ששחל ויעקובי הותירו לעצמם מרחב-תימרון. לא יודע. זה מה שאומרים לי. היחסים בינינו (שחלי-יעקובי-גורז) לא, לא השתנו מאז באופן מיוחד.

● **מזשה שחל:** מה שהשתנה מבחינתי הוא שכיום כל המתמודדים — כולל שימעון פרס ויצחק רבין — יודעים לפחות על דייער תיהם ומחשבותיהם של כל האחרים. לי זה מאוד חשוב. אני מעולם לא אהבתי שאנשים פוע' לים זה מאחורי גבו של זה. אני מעדיף את המצב שהתהווה, שבו כולם הצהירו על עמדת תיהם וכוונותיהם.

אבל כל עוד לא יחול שינוי מהותי מעבר לכך — לא תוכל המיפלגה לשוב לכוחה. מיהלתי מאד שיחות אישיות עם פרס, והוא נודע לדעתי. בהדרגה מתגבשת אצלי הדיעה, שבלי שינוי חד בהנהגה — לא יתכן כל שינוי במעמד המיפלגה!

נוצר הרושם שהשתקפנו, שהשתתקנו? ניתן לכנות זאת, עצרת אלף המיליון. מהפ' כה כזאת לא מתרחשת מהיום למחר. מה שהשתנה הוא, שזה (חילוף בהנהגה) הפך לה יות נושא שמדברים בו בגלוי. המצב הנוכחי — הצהרת-כוונות גלויה — עדיף בעיני על ריגונים ורכילויות.

● **גד יעקובי:** לא קמתי ולא הצהרתי שום הצהרה. בסך-הכל אמרתי שכאשר תהיה התמודדות — אקום ואתמודד! כיום זה לא עומד על סדר-היום. זה עשוי להתרחש בוועידה. מה לא טיבעי כאן? גם שימעון התמודד עם רבין, לאי בעצם היו תתי מודריות במיפלגה מאז 1974. זה לא דבר חדשני, לא משהו חדש.

מאז הצהרת-הכוונות? רמת-הפעילות ש' לי לא השתנתה. היא תמיד היתה גבוהה, אבל קיימת יותר התעניינות, אני מרגיש ביותר הודרות. אנשים רבים יותר באים לכנסים, למיפגשים. אני מרגיש שאנשים יותר מש' תתפים. מאז, ניתן לומר, שהעניין מתמקד. היחסים בין שלושתנו (יעקובי-שחלי-גורז) אין שינוי. אין עליית-מתח, ולא ניתן להצביע על שינוי משמעותי. נמשכים יחסים די תקיר נים. שום רראמה.

Advertisement for 'Masenet' (מסעדת מסעדת) featuring a logo with the word 'מסעדת' and 'תל אביב'. The text includes: 'התפריט שכולם אוהבים', 'תל אביב, רחוב יהודה המכבי 4 (כפר מילנו), טלפון 5460435', 'סלטים / ריבס / בשרים על האש / דגים / מנות אחרונות / בירה ומצבידור', and 'ניתן גם לקחת הביתה'.